

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN: 2181-1342 (ONLINE)

№ 9 (3) - 2023

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ
ДОЛЗАРЬ МУАММОЛАРИ

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ
СОЦИАЛЬНО-ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES
AND SOCIAL SCIENCES

ЭЛЕКТРОН ЖУРНАЛ

ЭЛЕКТРОННЫЙ ЖУРНАЛ

ELECTRONIC JOURNAL

ISSN: 2181-1342 (Online)

Сайт: <https://scienceproblems.uz>

DOI: 10.47390/SCP1342V3I9Y2023

SCIENCEPROBLEMS.UZ

**ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ
ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ**

№ 9 (3)-2023

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

ТОШКЕНТ-2023

БОШ МУҲАРРИР:

Исанова Феруза Тулқиновна

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

07.00.00-ТАРИХ ФАНЛАРИ:

Юлдашев Анвар Эргашевич – тарих фанлари доктори, сиёсий фанлар номзоди, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Мавланов Уктам Махмасабирович – тарих фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Хазраткулов Абдор – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети.

08.00.00-ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ:

Карлибаева Рая Хожабаевна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Худойқулов Садирдин Каримович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Азизов Шерзод Ўктамович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Божхона институти;

Арабов Нурали Уралович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Холов Актам Хатамович – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Шадиева Дилдора Хамидовна – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент в.б, Тошкент молия институти;

Шакаров Қулмат Аширович – иқтисодиёт фанлари номзоди, доцент, Тошкент ахборот технологиялари университети

09.00.00-ФАЛСАФА ФАНЛАРИ:

Ҳакимов Назар Ҳакимович – фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Яхшиликков Жўрабой – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Ғайбуллаев Отабек Мухаммадиевич – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Ҳошимхонов Мўмин – фалсафа фанлари доктори, доцент, Жиззах педагогика институти;

Носирходжаева Гулнора Абдукаҳхаровна – фалсафа фанлари номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Турдиев Бехруз Собирович – фалсафа фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Бухоро давлат университети.

10.00.00-ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Ахмедов Ойбек Сапорбаевич – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Кўчимов Шухрат Норқизилович – филология фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Салахутдинова Мушарраф Исамутдиновна – филология фанлари номзоди, доцент, Самарқанд давлат университети;

Кучкаров Раҳман Урманович – филология фанлари номзоди, доцент в/б, Тошкент давлат юридик университети;

Юнусов Мансур Абдуллаевич – филология фанлари номзоди, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Саидов Улугбек Арипович – филология фанлари номзоди, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси.

12.00.00-ЮРИДИК ФАНЛАРИ:

Ахмедшаева Мавлюда Ахатовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Мухитдинова Фирюза Абдурашидовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Эсанова Замира Нормуратовна – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган юрист, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳамроқулов Баҳодир Мамашарифович – юридик фанлар доктори, профессор в.б., Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети;

Зулфиқоров Шерзод Хуррамович – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Жамоат хавфсизлиги университети;

Хайитов Хушвақт Сапарбаевич – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси

Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Асадов Шавкат Ғайбуллаевич – юридик фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Сайдуллаев Шахзод Алиханович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Юсупов Сардорбек Баходирович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Амиров Зафар Ақтамович – юридик фанлар бўйича фалсафа доктори (PhD), Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши ҳузуридаги Судьялар олий мактаби;

Жўраев Шерзод Юлдашевич – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Бабаджанов Атабек Давронбекович – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети.

13.00.00-ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ:

Хашимова Дильдархон Уринбоевна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ибрагимова Гулнора Хавазматовна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Закирова Феруза Махмудовна – педагогика фанлари доктори, Тошкент ахборот технологиялари университети ҳузуридаги педагогик кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тармоқ маркази;

Тайланова Шоҳида Зайниевна – педагогика фанлари доктори, доцент.

19.00.00-ПСИХОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Каримова Василя Маманосировна – психология фанлари доктори, профессор, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Ҳайитов Ойбек Эшбоевич – Жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институти, психология фанлари доктори, профессор

Умарова Навбаҳор Шокировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети, Амалий психологияси кафедраси мудири;

Атабаева Наргис Батировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Қодиров Обид Сафарович – психология фанлари доктори (PhD), Самарканд вилоят ИИБ Тиббиёт бўлими психологик хизмат бошлиғи.

22.00.00-СОЦИОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Латипова Нодира Мухтаржановна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири;

Сеитов Азамат Пўлатович – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети;

Содиқова Шоҳида Мархабоевна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон халқаро ислом академияси

23.00.00-СИЁСИЙ ФАНЛАР

Назаров Насриддин Атакулович – сиёсий фанлар доктори, фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент архитектура қурилиш институти;

Бўтаев Усмонжон Хайруллаевич – сиёсий фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири.

ОАК Рўйхати

Мазкур журнал Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси Раёсатининг 2022 йил 30 ноябрдаги 327/5-сон қарори билан тарих, иқтисодиёт, фалсафа, филология, юридик ва педагогика фанлари бўйича илмий даражалар бўйича диссертациялар асосий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхати (Рўйхатга) киритилган.

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари электрон журнали 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.
Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамият.

Таҳририят манзили:
Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил: scienceproblems.uz@gmail.com
Телеграм канал: https://t.me/scienceproblems_uz

МУНДАРИЖА

07.00.00 – ТАРИХ ФАНЛАРИ

- Matajonov Rahimjon Akramovich*
“VII-VIII ASRLARDA ARAB XALIFALIGI ISTILOSIGA QARSHI KURASHDA MAHALLIY HUKMDORLARNING O‘RNI VA ROLI” MAVZUSIGA OID INGLIZ TILLI TADQIQOTLAR TAHLILI 10-16
- Облобердиев Жасурбек Косим угли*
МЕРЫ НАКАЗАНИЯ, ПРИМЕНЯЕМЫЕ В БУХАРСКОМ ЭМИРАТЕ В КОНЦЕ XIX - НАЧАЛЕ XX ВВ 17-22

08.00.00 – ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ

- Турсунов Бекмухаммад Омонович*
МИЛЛИЙ ИҚТИСОДИЁТ РАҚОБАТБАРДОШЛИГИНИ БАҲОЛАШНИНГ МЕЗОН ВА КЎРСАТКИЧЛАРИ 23-34
- Курпаяниди Константин Иванович*
ИССЛЕДОВАНИЕ ТРАНСФОРМАЦИИ ЭКОНОМИКИ: ВЫЗОВЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ СИСТЕМ УПРАВЛЕНИЯ ПРЕДПРИЯТИЙ ЧЕРЕЗ ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЕ РЕФОРМЫ 35-44
- Ahmedov Shohjaxon*
O‘ZBEKISTONDA SHAKANA SAVDONI RIVOJLANISH TENDENSIYALARI TAHLILI 45-51
- Кулибоев Азамат Шоназарович*
БЮДЖЕТ ТАШКИЛОТЛАРИДА БУХГАЛТЕРИЯ ҲИСОБИНИНГ ХУСУСИЯТЛАРИ 52-62
- Рўзиев Абдумалик Ортиғалиевич*
МИЛЛИЙ ИҚТИСОДИЁТНИ РАҚАМЛАШТИРИШНИ БАҲОЛАШДА МИҚДОРИЙ ВА АХБОРОТ ТАҲЛИЛИ МЕТОДОЛОГИЯСИ 63-73
- Abduraxmanova Shoxida Ravshanovna*
TIBBIYOT MUASSASALARIDA RAQOBATBARDOSHLIKNI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH 74-80
- Davronov Istamxo‘ja Olimovich*
МЕНМОНХОНА ХИЗМАТЛАРИ РАҚОБАТБАРДОШЛИГИ ВА СИФАТИНИ ВАНОЛАШ USULLARI 81-86
- Маматов Бахадир Сафаралиевич*
ҲУДУДЛАРДА ИНВЕСТИЦИЯВИЙ МУҲИТ ЖОЗИБАДОРЛИГИНИ ОШИРИШ МАСАЛАЛАРИ 87-96
- Шолдаров Дилшод Азимиддин ўғли*
КАМ ТАЪМИНЛАНГАН ОИЛАЛАР УЧУН НАФАҚА ВА МОДДИЙ ЁРДАМ ТАЙИНЛАШ ВА ТЎЛАШ ТАРТИБИ 97-104
- Баратов Махсудали Назиралиевич*
МИКРОМОЛИЯВИЙ ТАШКИЛОТЛАР ФАОЛИЯТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ – ТАДБИРКОРЛИК ФАОЛЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШНИНГ МУҲИМ ОМИЛИ 105-116

<i>Ergashev Islom Ismoilovich</i> KESKIN RAQOBAT SHAROITIDA XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARI INVESTITSION JOZIBADORLIGINI OSHIRISHNING METODOLOGIK ASOSLARI	117-127
<i>Қодиров Азизжон Анварович</i> ЎТИШ ИҚТИСОДИЁТИ МАМЛАКАТЛАРИДА ЭКОТУРИЗМНИ РИВОЖЛАНТИРИШ АМАЛИЁТИ	128-136
<i>Эшонкулов Акмал Кудратович</i> ПРОБЛЕМЫ ПРОВЕДЕНИЯ АНАЛИЗА ДЕНЕЖНЫХ ПОТОКОВ ХОЗЯЙСТВУЮЩИХ СУБЪЕКТОВ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	137-142
<i>Астанов Шерзод Рустамович</i> ЎЗБЕКИСТОНДА ТУРИЗМНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА ИНВЕСТИЦИОН ЛОЙИХАЛАРНИ ЖАЛБ ҚИЛИШНИНГ ТАШКИЛИЙ МЕХАНИЗМИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ	143-150
09.00.00 - ФАЛСАФА ФАНЛАРИ	
<i>Abdullayev Ibodulla Abdullayevich</i> YOSHLARNI MILLIY G'URUR RUHIDA TARBIYALASHDA OILA VA OILAVIY QADRIYATLARDAN UNUMLI FOYDALANISH USULLARI	151-155
<i>Turabova Sevara Kattaqulovna</i> BAHS-MUNOZARALARDA QO'LLANILADIGAN TUZOQLAR VA MANIPULYATSION (SPEKULYATIV) USULLAR	156-164
<i>Alimatova Nargis Abduxalilovna</i> BARQAROR RAQOBAT USTUNLIGI-RAQOBATBARDOSHLIK OMILI	165-174
<i>Allayarova Marhabo Mavlonovna</i> UCHINCHI RENESSANS DAVRIDA YOSHLAR BADIY IJODINI RIVOJLANTIRISH ZARURIYATI	175-179
<i>Рахманов Баҳодир</i> СИНЕРГЕТИК ТАФАККУР: ФАЛСАФИЙ МЕРОСИМИЗНИ ТАДҚИҚ ЭТИШНИНГ АҲАМИЯТИ	180-186
<i>Abdiraxmanov Muzaffar Zaripbayevich</i> ABU ALI IBN SINONING XORAZM MA'MUN AKADEMISIDAGI FAOLIYATI	187-191
<i>Mirzaxalov Xojiakbar Tajibayevich</i> JAMIYATDA GENDER TENGLIGI MUAMMOSINING IJTIMOY-FALSAFIY TAHLILI	192-197
<i>Azimov Ashirali Mehmonboyevich</i> XOTIN-QIZLAR GENDER MA'RIFATINING IJTIMOY BARQARORLIKKA TA'SIRI	198-202
<i>Azimov Sherzod</i> PHILOSOPHICAL REFLECTION ON THE ROLE AND SIGNIFICANCE OF SPORT IN SOCIETY	203-207
<i>Абдурахмонович Хасан Иброхимович</i> ЎЗБЕКИСТОНДА ЁШЛАР ИННОВАЦИОН ТАФАККУРИНИ ЮКСАЛТИРИШНИНГ УСТУВОР ЙЎНАЛИШЛАРИ	208-216

10.00.00 - ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ*Kuliyeva Dilshoda Alijon qizi*

QUMAN TOPISHMOQLARINING O'ZBEK FOLKLORIDAGI PARALLEL SHAKLLARI 217-223

Тешабаева Дилфуза Муминовна, Абдухалилова Гулбаҳор Карабаевна

ТУРИЗМ СОҲАСИГА ОИД СЎЗ ВА ИБОРАЛАРНИ ПРЕФИКСЛАР ЁРДАМИДА

ЯСАЛИШИ 224-230

Abdinazarov Uktam Qushoqovich

INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA GIPPOLOGIK TERMINLARNING LINGVISTIK TADQIQI.. 231-236

Axmedova Shaxodat Maxmutovna

O'ZBEK XALQ PAREMALARIDA SHIFO KONSEPTINING IFODALANISHI..... 237-241

Ruziyev Xusniddin Baxritdinovich

JAHON TILSHUNOSLIGIDA PAREMALAR TADQIQI 242-246

Vositov Otabek Toxirjonovich

TABIATNING ATMOSFERA HODISASI UMUMIY MA'NOSI VA LEKSIK SEMANTIKA

GURUHLARNING STRUKTURAL XUSUSIYATLARI 247-253

Нодир Раҳматуллаев

НАЗАР ЭШОНҚУЛ НАСРИДА ШАРПА АРХЕТИПИНИНГ ТАЛҚИНИ 254-260

12.00.00 - ЮРИДИК ФАНЛАР*Мамасобиров Давронбек Эрназарович*

ВАТАНДОШЛАР БИЛАН ИШЛАШ: ҚИЁСИЙ-ҲУҚУҚИЙ ТАҲЛИЛ 261-270

Urakov Djahongir Rajabovich, Sharipovasror Safar o'g'li

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QONUN HUJJATLARIDA FUQAROLIK JAMIYATI

INSTITUTLARNING HUQUQIY ASOSLARI 271-276

13.00.00 - ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ*Djamaldinova Shaxlo Obloberdiyevna*

OLIY TIBBIY TA'LIM MUASSASALARI TALABALARI HISSIY-KOMMUNIKATIV

KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISH 277-281

Umarova Zaxro Abduraxim qizi

TALABALAR MUSTAQIL TAYYORGARLIGINI RIVOJLANTIRISHDA NOSTANDART FIKRLASH

(THINKING OUTSIDE THE BOX) NING ROLI 282-287

Kadirov Ramz Turabovich

TALABA-AKTYORLARNING SAHNA NUTQIGA OID BILIM VA KO'NIKMALARINI

TAKOMILLASHTIRISHNING SPETSIFIK TEXNOLOGIYALARI (DARS JARAYONIDAGI

MASHG'ULOTLAR MISOLIDA) 288-295

Khabiba Madaminovna Jurabekova

THE ROLE AND SIGNIFICANCE OF LISTENING IN THE FORMATION OF COMMUNICATIVE

COMPETENCE OF STUDENTS IN RUSSIAN LESSONS 296-302

<i>Nishonov Akmal Obidovich, Xamrakulov Xamidullo Turgunboyevich</i> KLAUSTERLI O'ZARO TA'SIR SHAROITIDA INFORMATIKA O'QITUVCHILARINING MALAKASINI OSHIRISH JARAYONINI MODELASHTIRISH MASALALARI	303-310
<i>Ergashev Murodbek Ikromovich</i> MUSIQA TA'LIMIDA O'QUVCHILARNING KREATIV VA IJTIMOYIY KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHNING MAVJUD IMKONIYATLARI	311-316
<i>Utkirov Nusrat Kamilovich</i> BO'LAJAK JISMONIY TARBIYA MUTAXASSISLARINI TAYYORLASHNING KASBIY-PEDAGOGIK KOMPETENTLI TA'MINOTINI RIVOJLANTIRISH	317-322
<i>Yulbarsova Xurshida</i> BO'LAJAK SOTSIOLOGLARDA IJTIMOYIY KOMPETENTLIKNI RIVOJLANTIRISHNING TASHKILIIY-PEDAGOGIK JIHATLARI	323-329
<i>Baychayev Fazliddin Xusenovich</i> BO'LAJAK KON-METALLURGIYA SANOATI MUTAXASSISLARINING ELEKTROSTATIKAGA OID NAZARIY BILIMLARINI MUSTAHKAMLASH	330-335
<i>Muminov Ulmas Ravshanqulovich</i> O'ZBEKISTONDA "MAHALLA INSTITUTI" NING MAHALLIY O'Z-O'ZINI BOSHQARISH – ORGANI SIFATIDA SHAKLLANISHI, UNING HUQUQIY ASOSLARINI YARATILISHI	336-341
<i>Tajibayeva Ma'mura Tojidinovna</i> AJDODLARIMIZ PEDAGOGIK TA'LIMOTLARINI O'RGANISH ASOSIDA TALABALARDA G'OYAVIY DUNYOQARASHINI RIVOJLANTIRISH	342-346
<i>Askarova Zulayxo</i> BOSHLANG'ICH TA'LIM JARAYONIDA O'QUVCHILARNING FIKRLASH DARAJASINI ANIQLASHDA INNOVATSION METODLARDAN FOYDALANISH SAMARASI	347-352
<i>Akhmadjonova Diyora Dilshod qizi</i> EXPLORING THE EFFECTIVENESS OF TEACHING THROUGH ONLINE PLATFORMS	352-362
<i>Jumaniyazova Go'zal</i> OLIIY O'QUV YURTI TALABALARINI PIRLSGA YO'NALTIRILGAN TOPSHIRIQLARNI TAYYORLASHGA O'RGATISH METODIKASI	363-367
<i>Xusaiova Leyla Yunusova</i> СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ В ОБУЧЕНИИ ФОНЕТИКЕ: ТЕХНОЛОГИИ И МЕТОДЫ	368-373
<i>Xudayberganov G'ayrat Quranboyevich</i> МАТЕМАТИК КРЕАТИВ TAVSIFDAGI MASALALARNING BOSHLANG'ICH SINFI O'QUVCHILARIDA KREATIV FIKRLASHINI FANLARARO ABSSESSIAL VA ORDINATAL BOG'LAB SHAKLLANTIRISHDAGI O'RNI VA ROLI	374-379
<i>To'xtasinov Muhammadjon</i> PEDAGOGLAR KASBIY KOMPETENLIGINI OSHIRISHDA UZLUKSIZ METODIK XIZMATNING O'RNI	380-384

Eshnazarov Murod Karimovich

GERMENEVTIK YONDASHUV ASOSIDA TA`LIM MAZMUNINI RIVOJLANTIRISH

IMKONIYATLARI385-391

10.00.00- Филология фанлари

Раҳматуллаев Нодир,
Самду мустақил тадқиқотчиси

НАЗАР ЭШОНҚУЛ НАСРИДА ШАРПА АРХЕТИПНИНГ ТАЛҚИНИ

Аннотация. Мақолада архетип-илкообраз-шахснинг иккинчи томони бўлган Шарпа(соя) образининг келиб чиқиши, миф ва фольклордаги тадрижий тараққиёти, жаҳон адабиётидаги талқинлари ўрганилди. Илк бор ёзувчи Назар Эшонқулнинг “Шарпа” ҳикояси мисолида Шарпа архетипик образининг мифопоэтик таҳлили амалга оширилди.

Калит сўзлар: адабий архетип, шарпа, асл “Мен” муҳолифи, ҳомий рух, мифопоэтик таҳлил.

Rahmatullaev Nadir,
Independent researcher of Samarkand State University

INTERPRETATION OF SHARPA ARCHETYPE IN NAZAR ESHONQUL PROSE

Abstract. in this article, for the purpose of research, an archetype is selected, the prototype Shadow is one of the archetypes of the collective unconscious. A review of literary interpretations of the Shadow character in world literature is carried out. For the first time, a mythopoetic analysis of the Shadow archetype is carried out in Nazar Eshonkul's story “Sharpa” (“Shadow”).

Key words: literary archetype, shadow, opponent of the real “I”, guardian spirit, mythopoetic analysis.

Раҳматуллаев Нодир,
Независимый исследователь
Самаркандского государственного университета

ИНТЕРПРЕТАЦИЯ АРХЕТИПА ШАРПЫ В ПРОЗЕ НАЗАРА ЭШОНКУЛЯ

Аннотация. В данной статье в целях исследования выбирается архетип, первообраз Тень – один из архетипов коллективного бессознательного. Проводится обзор литературных толкований персонажа Тень в мировой литературе. Впервые осуществляется мифопоэтический анализ архетипа Тени в рассказе Назара Эшонкуля “Шарпа”(“Тень”).

Ключевые слова: литературный архетип, тень, оппонент настоящего «я», дух покровитель, мифопоэтический анализ.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SP1342V3I9Y2023N33>

Оммавий онгсизлик ўта қадим замонларда шаклланган, инсон ўзи англай олмайдиган ва генларда сақланиб келаётган муайян тажрибалар билан боғлиқ. Архетип – ёзувчининг ижодида такрорланиб турувчи, ўхшаш структура, сюжет, образлар тизимида акс этадиган оммавий онгсизликнинг мазмунидир. Архетип бадий хабар

“мазмуни” узатиладиган “тил” вазифасини бажаради. Асар муаллифи маълум йўналишда ижод қилаётиб, нималар бўлаётганини ўзи ҳам идрок этолмайди, зеро архетиплар онг ва муаллифнинг ихтиёридан ташқарида мавжуд. Ижодий жараёни бутун инсониятнинг маданий тажрибаси тўпланган оммавий онгсизлик бошқаради. Оммавий онгсизлик таъсирида яратилган асарлар умуминсоний аҳамият касб этади.

Жаҳон адабиёти тарихида энг кўп мурожаат қилинган илк образ Шарпа(соя) – инсон табиатининг биз ўзимизда бўлишини хоҳламаган, онгимиздан чиқариб ташлаган шахсиятга доир барча истаклар, хусусиятлардан келиб чиқиб ҳосил бўлган номақбул қисмидир. Юнг таълимотига кўра, Шарпанинг хусусиятлари Трикстер-Ҳийлагарнинг асосини ташкил этиши мумкин экан, яъни оммавий Трикстер умумлашма образ бўлиб, унинг асосида инсонларнинг вайрон этувчи ва тийиқсиз истак-майллари ётади. Инсоннинг нафси кучайганда ақл-у иродаси заифлаша боради.

К. Г. Юнг мавжудликнинг биз шартли тарзда шарпа деб номлайдиган ўша салбий томонига, ёруғ ибтидонинг муҳолифига энг аниқ таърифни берган. Юнг бўйича шарпа бу – “одам тийнатнинг айнан ўзи истамайдиган томони”.

Бошқа барча архетиплар сингари “шарпалар” ҳам онг шаклланишининг илк босқичларида пайдо бўлиб, жамият тараққиёти давомида тўла шаклланди ва бугунги кунда ҳам ривожланишда давом этиб, янги қирралар касб этмоқда. “Шарпа” – ҳаётини вазифаси қаҳрамонни тўлароқ намоён қилиш, ўзининг ёки ўзганинг ҳаётини сақлаб қолишдан иборат бўлган қаҳрамонлик(жасорат)ни амалга ошираётган бош образнинг рақибидир.

Шарпа(соя)ни шахснинг ботинига қаратилган, яъни унинг ички дунёсининг ривожини белгилаб берадиган элементлар гуруҳига киритиш мумкин. Юнг шарпа ва шайтон ўртасида параллель ўтказди: “Шайтон бу – Шарпа архетипининг бир кўриниши, яъни инсондаги тан олинмаган қоронғу томонининг хавfli жиҳати”[9:244].

Жаҳон халқларининг қадимги мифлари бўйича фундаментал тадқиқот ҳисобланган “Минг қиёфали қаҳрамон” китоби муаллифи Жозеф Кемпбелл фикрларига таяниб, Соя(Шарпа) персонажи иштирок этадиган бир неча асарларни таҳлил қиламиз. Кемпбеллнинг таърифига кўра, мифларда Шарпа персонажи “антагонист, муҳолиф, ёвузлик мужассаами, масхарабоз ёки девона ролида пайдо бўлади”[2:234]. Бошқача қилиб айтганда, мифларда Шарпа персонажининг турли тажассумлари “хато қилувчи персонажлар, улар – моҳиятнинг сояси; улар шарпалар шоҳлигининг муқаррар номукамаллигининг рамзидир”[2:325]. Кемпбелл хулосаси бўйича, соя(шарпа) зулмат зурёди, тубсизликдан кўтарилиб, ўз тийнатининг онгсизлик томонига мурожаат этганга таҳдид қилади.

Ханс Кристиан Андерсеннинг “Шарпа” номли эртаги(1864) юқоридаги хулосанинг бадий воқеланиши дейишимиз мумкин. Эртақда ҳақиқат, эзулик ва гўзаллик ҳақида китоблар ёзадиган, аммо асарлари омма эътиборидан четда қолиб кетаверадиган олим ҳаёти ҳикоя қилинади. Кунлар ўтиб, олимнинг сояси уддабуронлик ва пул воситасида юқори ижтимоий мақомга эришади. Китобларига талаб бўлмаганидан олим тушкунликка тушади. Шундай бир кунларда унинг сояси биргаликда саёҳат қилишни таклиф этади. Саёҳат давомида олим ҳамроҳдан хизматкорга, “шарпа жанобга, жаноб эса унинг шарпасига айланади”[1:79]. Кўнгилчан олим ўз соясининг кўп айб-у хатоларини кечиради. Ҳатто шу даражага борадики, у ўз

соясини “сиз” ласа, шарпа эса олимга “сен” деб гапиради. Кунларнинг бирида шарпа маликани учратади. Маликага олимнинг сояси маъқул келиб, унга қуёш, ой ҳақида, инсон табиатининг зоҳирий ва ботиний томонлари тўғрисида мураккаб саволлар беришга қарор қилади[1:81]. Шарпа бундай саволларга ўзи жавоб беролмаслигини англагач, бу масалалар ўта жўнлигини баҳона қилади ва уларга менинг соям(олим) ҳам жавоб бера олади деб, ўзини олиб қочади. Олим барча саволларга батафсил жавоб берганидан кейин, Малика сояси шундай билимдон одамнинг ўзи қанчалар доно бўлса деб ҳайратга тушади. Кейинчалик у Шарпага турмушга чиқишга қарор қилади. Шарпа олимга инсон эканлигини унутишни ва умрбод унинг сояси бўлиб юришни таклиф қилади. Олим бундай яшашга рози бўлмайди. Оқибатда Шарпанинг ҳийласи билан олимни қатл этишади, Шарпа эса маликага уйланади.

Оскар Уайлднинг 1891 – йилда ёзилган “Балиқчи ва унинг руҳи” эртагида ҳам биз бир моҳиятнинг икки томонини кўрамиз – Балиқчи билан унинг Руҳи(сояси). Уайлд шундай ёзади: “Кишилар ўзларининг сояси деб атайдиган нарса танасининг соясимас, балки соя(руҳи)нинг гавдасидир”[4:329]. Балиқчи сувпарисига муҳаббати туфайли шарпасини ўзидан ажрата олади ва соя унинг “ қаршисида қад ростлаб, худди ўзи каби туради”[4:330]. Балиқчи соясини ҳайдаб солса ҳам, улар орасидаги алоқа риштаси узилиб кетмайди. Аввалига шарпа унга йиғлаб ёлворади, қайта қўшилишга изн сўраб тавалло қилади. Сўнг турли васвасалар билан йўлдан оздирмоқчи бўлади: биринчи йил – донишмандлик, иккинчисида – бойлик, учинчисида эса – гўзал раққоса аёл билан. Икки йил васвасаларга бардош бериб, собит турган Балиқчи учинчи синовда таслим бўлади. Гўзал раққосани топиш учун ўз сояси билан бирлашишга розилик беради. Саргузаштлари давомида шарпа уни ҳар хил разилликлар қилишга кўндиради: ўғрилиқ, болага қўл кўтариш, одам ўлдириш ва ҳоказо. Бунинг барини шарпа ўз хожаси уни ҳайдаб юборган ва қалбини бермаган кунларда қилганини ва бу кирдикорлар унга ёқиб қолгани билан изоҳлайди[4:345]. Шарпасидан қутулишга қанчалик уринмасин, Балиқчи “ёвуз Руҳ у билан абадий қолишини” англаб етади. Балиқчи ҳалок бўлади.

Романтизм даври Америка адабиётининг ёрқин намояндаси Э.А. Понинг ҳам “Шарпа” номли новелласи мавжуд. 1835-йилда ёзилган ушбу асар ёзувчи ижодий меросидаги энг қисқа новелла. Воқеа юнонистонлик Ойнос томонидан ҳикоя қилинади: вабо тарқалиб, Ўлим ўзига тегишли ҳосилни йиғиб олаётган бир тунда етти киши кичик бир хонага қамалиб олиб, шароб ичиб, қўшиқлар айтиб, ўлим ваҳшатидан чалғишга уринишмоқда. Хонага фақат эшик орқали кириш мумкин, у бронзадан ясалган ва ичкаридан тамбаланган. Қора пардалар билан тўсилган туйнуклардан ҳатто ой шуъласи ҳам кирмайди. Хонада яна бир меҳмон бор – навқирон йигитнинг кафанга ўралган жасади. Ажал ваҳмининг исканжаси етти улфатнинг юрагини чангаллаган, қўшиқ ва кулгулар тиниб қолган бир сонияда ўша қора пардалар ортидан зулматдан ҳам қора, машъум ва мавҳум, уфқ елкасида осилиб турган ой одамга тушганида пайдо бўладиган соядек шарпа сизиб чиқади. Бу на одам, на илоҳ, на бошқа маълум махлуқ шарпаси эди. Бронза эшик юзасида тўхтаган шарпа сўзсиз ва ҳаракатсиз қотади. Етти улфат ҳам унга тик қарашга ботинолмай, тилсиз ва шол бўлиб қолишади. Ниҳоят юрак ютиб Ойнос шарпадан кимлигини, манзилини, исмини сўрашга ботинади. “шарпаман, маконим ерости, жаҳаннам водийси, Харон дарёси бўйларида”, деб жавоб беради. Шунда еттовлон Ажал уларни топиб келганига иймон келтиришади. Шарпа(соя) одамнинг яширин, ўзи

уларнинг мавжудлигини тан олишни истамаган майллари, кўрқувлари эканлигини инобатга олсак, новеллада қора парда ортидан пайдо бўлган шарпа етти улфат ўз ботинларида имкон қадар чуқурроққа яширишга, юзага чиқармасликка, тан олмасликка уринган кўрқувларининг рамзи эканлигини англашимиз мумкин.

Америкалик яна бир таниқли ёзувчи, адабий даҳшатлар устаси, космоцизм йўналиши асосчиси Г.Ф. Лавкрафт қаламига мансуб “Гордаги махлуқ” ҳикояси Шарпанинг архетип сифатидаги туб моҳиятини ниҳоятда теран очиб кўрсатади. Асар воқеаси номсиз ровий – сайёҳлар гуруҳи аъзоси томонидан сўзлаб берилади. Бемаъни бир хатолик сабаб ҳикоя қаҳрамони гуруҳдан ажралиб қолади ва тез орада ерости чалкаш йўлларида адашганлигини тушунади. Ваҳимага берилмасликка ҳаракат қилаётган қаҳрамон шерикларини топишга интилиб, қоронғу йўлакларда кезади, аммо одамлар ўрнига гоҳ икки, гоҳ тўрт оёқлаб юрадиган аллақандай махлуққа дуч келади. Рақибини кўриш имкони бўлмасада ровий махлуқ билан жангга ўзида жасорат топа олади. Товуш чиққан томонга тош отавериб, сирли махлуқни яралашга муваффақ бўлади. Шундан кўп ўтмай гуруҳ етакчиси адашган ҳамроҳини топади ва улар биргаликда ўлим талвасасида ётган махлуқни кўришга боришади. Қўлчиноқ ёрдамида махлуқни кўрган одамлар ҳайратдан ёқа ушлашади. Ҳикоянинг охири сатрларида ровий шундай сўзларни келтиради: “мени исканжасида тутиб турган даҳшат ўрнини ҳайрат, ғазаб, ҳамдардлик ва айбдорлик ҳисси эгаллади...мен ўлдирган мавжудот, қоронғу тубсизликда яшаган сирли махлуқ қачонлардир, ўтмишда ИНСОН эди!!![3:397]

Нил Гейман қаламига мансуб “Америка худолари” (2001) романида сирли ва камгап бош қаҳрамон Шарпа(соя)нинг саргузаштлари ҳикоя қилинади. Романда американча маданият, фентези қадимги ва замонавий мифология уйғунлашиб кетган. XX – асрда Шарпа(соя) ҳодисасини ўрганишга эътибор янада кучайди. Соя инсонга бошқача мотивация ва ҳаётда ўзгача мақсад бериши аниқланди – ҳокимият, қудрат ва бойликка интилиш. Бироқ энди инсон сояси ундан устун келиб, одам ҳалок бўлмайди, балки соясини тан олади, унинг хавфли намоёнларини англаб етади ва сояси устидан онг назоратини ўрнатади.

Ўз адабий қарашларида мифологияга, мифологик қаҳрамонлар ва уларнинг замонавий адабиётдаги эврилишларига алоҳида эътибор қаратадиган носир Назар Эшонқул “Ижод фалсафаси” китобида трикстер-шарпага шундай таъриф келтиради: “Тушдаги соянинг эса икки хил талқини бор: биринчидан, у инсондаги ҳайвоний, биологик нафс ва майлларнинг ақл томонидан бўйсундирилганини билдирса, иккинчи томондан, у шахснинг аксини, иккинчи томонини, иккинчи “Мен”ни ҳам акс эттиради, шу сабабли ҳам соя руҳий қувват манбаи ҳам саналади”[6:53]. Шарпа архетипик персонаж сифатида Назар Эшонқулнинг шу номли ҳикоясида, “Қатл”, “Зулмат салтанатига саёҳат”, “Автопортрет” ва бошқа бир қатор ҳикояларида, “Таъқиқ меваси” романида ҳам тасвирланади. Мақола ҳажмидан келиб чиқиб, биз “Шарпа” ҳикоясининг мифопоэтик таҳлилини маъқул топдик. Ёзувчининг “Шарпа” ҳикоясини таҳлил қилиш жараёнида биз юқорида келтирилган фикрларнинг бадиий воқеланишига гувоҳ бўламиз. Ровий учинчи шахс тилидан ҳикоя қилинган ушбу асар шундай бошланади: “Хонангдаги шарпани сезиб қолганингга анча бўлди. Унинг шарпа эканига энди иймонинг комил эди. У гоҳ ғулхонада, гоҳ китоб ўқиб ўтирганингда, гоҳ хаёл суриб ётганингда шундай ёнингда пайдо бўлар, совуқ кўзларини сенга тикиб турганини

сезардинг”[7:308]. Қаҳрамон аввалига ўзига шундай туюляпти деган хаёлга боради. Бироқ вақт ўтиши билан шарпанинг ҳақиқатда уни таъқиб қилаётганига амин бўлади. Шарпа бошқалар борида ғойиб бўлар, бир неча ҳафталаб кўзга кўринмас, аммо ёлғизлик билан бирга яна қаҳрамонимизнинг хонасида пайдо бўлиб, руҳий исканжага соларди. Шарпанинг одам ёлғиз қолишини пойлаши шу архетипик образнинг моҳияти билан боғлиқ: “...соя(шарпа) фақат шакл, унда мазмун бўлмайди, соянинг синоними мазмунсизлик, ёлғизлик, айроликдир, бегоналик, хавотир, тушкунлик, умидсизликдир”[6:215]. Энди қаҳрамонимиз ва Шарпа ўртасида психологик кураш бошланади: “Кўлингга бирор тигдор қурол ушлаб, хоналарни зимдан кузатар, қаерда шарпа сезсанг, ўша томонга ташланар, аммо шарпа жуда маккор, у лип этиб орқанга ўтиб олар, сўнг сенинг хотиржам бўлишингни кута бошларди”[7:309]. Кунлар, ойлари ўтиши билан Шарпа семираб, катталашиб боради, қаҳрамонимиз эса, аксинча, кучсизланиб, озиб, афтода ҳолга тушади. Шарпанинг таъқиб адоқсиз ва сўнгсиз эди. Аммо нималар қилмасин, қандай тажрибалар ўтказмасин, Шарпани кўриб бўлмасди. Шарпанинг ваҳми унинг шуурини эгаллаб бориши оқибатида қаҳрамон ўзидан ҳайдала боради. Яъни инсоний хислатлар ўрнини ҳайвоний хусусиятлар босиб ола бошлайди. Назар Эшонқул шарпа(соя)нинг пайдо бўлиши ва бунинг оқибатларини қуйидагича тавсифлайди: “...соя саёзлашаётган, ўз кучи ва қувватини сарфлаб бўлган асл “Мен”га оппонент сифатида пайдо бўлади...”[6:53].

Шарпани ўз кўзи билан кўришга эришолмаган қаҳрамон руҳий ҳимоя истаб, архаик замонлардан онгостида мустаҳкам ўрин эгаллаган ёрдамчи, ҳомий-ҳимоячи образига мурожаат қилади: “Бу тажриба натижа бермагач, энди шарпани ҳайдаш ва чўчитиш учун сени олис болалигиндан бери ҳалигача тарк этмаган одатингга кўра деворга қушларнинг суратини чиза бошладинг.<...> Сен хонада ёлғиз қолмаслик, шарпага буткул асир бўлмаслик учун хонангни қушлар суратига тўлдириб юбординг”[7:313].

Қуш – туркий олам манзарасининг ва умуман туркий халқлар менталитетининг энг муҳим персонажи. Мифик онг ривожининг илк босқичларида одам билан жонли табиат ўртасида аниқ чегара, фарқ белгилаш имконсиз бўлган, шу сабабли одамнинг иккиланган табиати ҳақидаги тасаввурлар одам ҳам бир пайтлар қанотли мавжудот бўлган деган тасаввурларга олиб келган. Туркийларда одамнинг руҳи қуш ёки капалакка айланади деган инончлар ҳам бор. Олтой элатлари мифологиясида қуш кўринишида тасаввур қилинган ва айрим Шимолий Олтой уруғлари томонидан ҳомий руҳ сифатида эҳтиром кўрсатилган Қорақуш илоҳи мавжуд. Қуш архаик онг томонидан ҳомий аждод руҳи сифатида идрок этилади ва унга илк аждод мақомида муносабатда бўлинади.

Шундай қилиб ҳикоя қаҳрамони ўзидан тобора устун келаётган қора Шарпадан ҳимоя қилиши учун ҳомий руҳ – қуш суратини чизишни бошлайди. Қадимги аждодларнинг инончлари онгостидан юзага чиқиб, бир муддат қаҳрамонимизни Шарпа таъсиридан халос этади: “Сен бепоён кенгликда озод ва эркин учиб юрар, юксакликда сенга ҳеч ким дахл қилолмас, ваҳм, қўрқув, ташвишлар – ҳаммаси пастда қолиб кетганди”[7:314].

Инсон тийнатиининг “қора эгизаги” бўлган Шарпа яна устун келади. Ҳомий руҳлар шарпа билан аёвсиз жангда ҳалок бўлади. Бироқ бир марта ўзининг муҳолиф “Мен”и

устидан ғолиб келолган инсонда энди умид ва ишонч пайдо бўлади ҳамда у янги-янги кураш воситаларини қидира бошлайди.

Зулматни ёруғлик, сояни нур енгишига инонган қаҳрамон персонаж энди хонаси шифтига “кўм-кўк мовий осмон ва порлаб турган қуёшнинг суратини” [7:314] чизади. Шарпа яна енгиледи, ортга чекинади ва ғойиб бўлади. Бироқ азалий, ўта қадимий даврларда шаклланган оммавий онгсизликнинг маҳсули бўлган Шарпа таслим бўлмайди. У ақлдан, билимдан қадимийроқ бўлгани боис яна устун келиб, қаҳрамоннинг сўнги мажозий ҳимоясини ҳам бартараф этади. Энди қаҳрамон ва унинг шарпаси тарозининг икки палласига айланади. Ҳикояда тасвирланган ментал ўлчовдаги аслида бир бутун икки рақиб кураши тасаввуф оламида энг кучли муҳораба – нафс аждаҳоси билан курашни эслатади.

Одам ўз Шарпа(соя)сини кўриши мумкинми? Ўзининг қоронғи томони бўлган Шарпасини кўришга уринишларда одам ўзи одатда ботинида мавжудлигини инкор этиб келган, аммо бошқаларда кўриб, танқид қилган қирраларни сеза бошлайди: худбинлик, ақлий дангасалик, фаросатсизлик, масъулиятсизлик, қўрқоқлик ва мол-дунёга ҳавас кабилар. Баъзида Шарпа ногаҳоний истаклар, фикр ва муносабатларда ўзини намоён қилади. Айтайлик дўстингиз сизни йўл қўйган хатонгиз учун айблай бошлаганда ичингиздан норозилик ва ғазаб қайнаб келаётганини сезсангиз, билингки бу ўзингиз ҳам англамайдиган Шарпангизнинг исёнидир. Албатта, сиздан ҳеч бир тарафлама устун бўлмаган кишилар Шарпангизга хос хусусиятларингиз туфайли сизни танқид қилганида жаҳлингиз чиқиши табиий. Бироқ хато ва камчиликларингизни сизга намоёиш қилаётган, сизга ҳукм ўқимоқчи бўлаётган қози ўз ботинингиздан чиқиб келсачи?! Унда “Мен”ингиз тузоққа тушади. Сўнг одамнинг ўз-ўзини тарбиялаши, камчиликларини тузатиши бўйича анчайин оғриқли, мураккаб руҳий жараён бошланади. Мифопоэтик ташбеҳ келтирадиган бўлсак, бу жараённи Қадимги Юнон мифологиясининг бош қаҳрамонларидан бири Гераклнинг шоҳ Авгий отхоналарини тозалаши билан қиёслаш мумкин. Геракл неча ўн йиллар давомида юзлаб моллар боқилган, гўнг тўпланиб кетган отхонани бир кунда тозалаши шарт эди. Қаҳрамон яримхудо бўлгани туфайли бундай ўта мушкул вазифани бажара олади. Шарпа билан курашиш ҳам худди шундай оғир масала. Ўз шарпангни шахсиятнинг онгли томонининг бир қисмига айлантира олганинда эди, лекин Шарпа зўр келиб, одам қоронғи томонни танлаши ҳам ҳеч гап эмас. Ҳар биримиз руҳиятимизнинг соя томонида шундай эҳтиросли ҳиссиётлар яширинки, ақл илгари сурадиган далилларнинг уларга кучи етмайди. Шу ўринда зоҳирий дунёдаги аччиқ ҳаётий тажрибалар жуда асқотиши мумкин. Айтиш мумкинки, Шарпангизнинг шижоатли майлларини тизгинлаш учун кучли ҳиссий зарба олишингиз керак бўлади. Баъзида Шарпани енгиш, тўхтатиш учун ботинингиздаги бошқа бир моҳиятни – Ўзлик деб номланмиш Буюк қаҳрамонни уйғотишингизга тўғри келади.

Шарпани онгда идрок этиш шахсиятдаги қоронғи томонлар чиндан ҳам мавжудлигини тан олишни талаб қилади. Қоронғи томонингиз атрофдагиларга ҳам сезилиб туради. Бу ҳолат атрофдагиларнинг сизга нисбатан дўстона муносабатига путур етказиб, одамнинг ўз қобилига яширинишига, ўзига маъқул ўз оламини ўйлаб топишига мажбур қилади. Мана шу оламда одам ўз Шарпаси билан юзма-юз қолади. Шарпа одамни

тарк этмайди, уни йўқотиб ёки ўзгартириб бўлмайди. Ягона имконият Шарпада мужассам қудратни яратувчиликка йўналтиришдир.

Хулоса ўрнида шуларни айтиш мумкинки, шарпа бизга дўст ёки душман бўлиши асосан ўзимизга боғлиқ. Ҳаётда биз интилиб келаётган уйғун бир бутунлик ботинимиздаги қарама-қарши кучларни тан олишимизда ҳосил бўлади. Шарпанинг инсонга муҳолиф бўлиши муқаррарлик эмас. Аслида бошқа бир ўзингиз мулоқот қилишни истаган инсонга гоҳ ён босиб, гоҳ фикр-у кайфиятингизни ўтказиб биргаликда мавжуд бўлишга интилганингиз каби Шарпангиз билан ҳам “тил топиб” яшаш мумкин. Кўриб чиққанимиздек, инсонга маънавий ривожини учун ўз соя-шарпасини шунчаки идрок этиши, балки уни қабул қилиб назоратда тутиши, “Соя”да мавжуд истак майллари билан курашиб, ўз камолоти устида тинимсиз ишлаши зарур экан.

Adabiyotlar / Literatura / References:

1. Андерсен, Х.К. Тень / Х.К. Андерсен // Новое платье короля: сказки и истории / Х.К. Андерсен. – М.: Худож. Лит., 1974. – 208 с.
2. Кэмпбелл, Дж. Тысячеликий герой/Дж. Кэмпбелл. – СПб.: Питер, 2016. – 352 с.
3. Лавкрафт Г.Ф. Зов Ктулху: повести, рассказы, сонеты. М.: Иностранка, Азбука-Аттикус, 2019. – 640 с
4. Уайльд О. Рыбак и его душа. /О. Уайльд//Малое собрание сочинений/ О. Уайльд. – СПб.: Азбука: Азбука-Аттикус, 2014. – 832 с.
5. Эшонқул Н. Мендан “мен”гача: адабий-танқидий мақолалар тўплами / Н.Эшонқул. – Тошкент: Akademnashr, 2014. – 512 б.
6. Эшонқул Н. Ижод фалсафаси (“Мен”дан менгача-2) [Матн] / Н.Эшонқул. – Тошкент: Akademnashr, 2018. – 416 б.
7. Эшонқул Н. Сайланма I (Ҳикоялар) [Матн]: ҳикоялар / Назар Эшонқул. – Тошкент: “Akademnashr”, 2022. – 512 б.
8. Эшонқул Н. Сайланма II [Матн]: роман ва қиссалар / Назар Эшонқул. – Тошкент: “Akademnashr”, 2022. – 576 б.
9. Юнг, К.Г. Структура психики и архетипы/К.Г. Юнг. – М.: Акад.проект, 2015. – 328 с.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ 9 (3) – 2023

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари” электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил:

scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).